

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

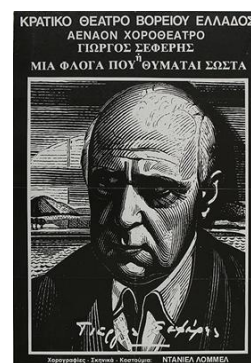
1^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ.

Τούτη την ώρα αισθάνομαι πως είμαι ο ίδιος μια αντίφαση. Αλήθεια, η Σουηδική Ακαδημία έκρινε πως η προσπάθειά μου σε μια γλώσσα περιλάλητη επί αιώνες, αλλά στην παρούσα μορφή της περιορισμένη, άξιζε αυτή την υψηλή διάκριση. Θέλησε να τιμήσει τη γλώσσα μου, και να – εκφράζω τώρα τις ευχαριστίες μου σε ξένη γλώσσα*. Σας παρακαλώ να μου δώσετε τη συγγνώμη που ζητώ πρώτα πρώτα από τον εαυτό μου.

Ανήκω σε μια χώρα μικρή. Ένα πέτρινο ακρωτήριο στη Μεσόγειο, που δεν έχει άλλο αγαθό παρά τον αγώνα του λαού του, τη θάλασσα, και το φως του ήλιου. Είναι μικρός ο τόπος μας, αλλά η παράδοσή του είναι τεράστια και το πράγμα που τη χαρακτηρίζει είναι ότι μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή. Η ελληνική γλώσσα δεν έπαψε ποτέ της να μιλιέται. Δέχτηκε τις αλλοιώσεις που δέχεται καθετί ζωντανό, αλλά δεν παρουσιάζει κανένα χάσμα. Άλλο χαρακτηριστικό αυτής της παράδοσης είναι η αγάπη της για την ανθρωπιά· κανόνας της είναι η δικαιοσύνη. Στην αρχαία τραγωδία, την οργανωμένη με τόση ακρίβεια, ο άνθρωπος που ξεπερνά το μέτρο πρέπει να τιμωρηθεί από τις Ερινύες. Ο ίδιος νόμος ισχύει και όταν ακόμη πρόκειται για φυσικά φαινόμενα: «Ήλιος ουχ υπερβήσεται μέτρα» λέει ο Ηράκλειτος: «ει δε μη, Ερινύες μιν Δίκης επίκουροι εξευρήσουσιν»*.

Συλλογίζομαι πως δεν αποκλείεται ολωσδιόλου να ωφεληθεί ένας σύγχρονος επιστήμων, αν στοχαστεί τούτο το απόφθεγμα* του Ίωνα φιλοσόφου. Όσο για μένα συγκινούμαι παρατηρώντας πως η συνείδηση της δικαιοσύνης είχε τόσο πολύ διαποτίσει την ελληνική ψυχή, ώστε να γίνει κανόνας και του φυσικού κόσμου. Και ένας από τους διδασκάλους μου, των αρχών του περασμένου αιώνα, γράφει: «...θα χαθούμε, γιατί αδικήσαμε...»*. Αυτός ο άνθρωπος ήταν αγράμματος· είχε μάθει να γράφει στα τριάντα πέντε χρόνια της ηλικίας του. Αλλά στην Ελλάδα των ημερών μας, η προφορική παράδοση πηγαίνει μακριά στα περασμένα όσο και η γραπτή. Το ίδιο και η ποίηση. Είναι για μένα σημαντικό το γεγονός ότι η Σουηδία θέλησε να τιμήσει

και τούτη την ποίηση και όλη την ποίηση γενικά, ακόμη και όταν αναβρύζει* ανάμεσα σ' ένα λαό περιορισμένο. Γιατί πιστεύω πως τούτος ο σύγχρονος κόσμος όπου ζούμε, ο τυραννισμένος από το φόβο και την ανησυχία, τη χρειάζεται την ποίηση. Η ποίηση έχει τις ρίζες της στην ανθρώπινη ανάσα – και τι θα γινόμασταν, αν η πνοή μας λιγόστευε; Είναι μια πράξη εμπιστοσύνης – κι ένας Θεός το ξέρει αν τα δεινά μας δεν τα χρωστάμε στη στέρηση εμπιστοσύνης.....

...Και πρέπει να προσθέσω πως νιώθει πάντα την ανάγκη ν' ακούει τούτη την ανθρώπινη φωνή που ονομάζουμε ποίηση. Αυτή τη φωνή που κινδυνεύει να σβήσει κάθε στιγμή από στέρηση αγάπης και ολοένα ξαναγεννιέται . Κυνηγημένη, ξέρει πού να 'βρει καταφύγιο· απαρνημένη, έχει το ένστικτο να πάει να ριζώσει στους πιο απροσδόκητους τόπους. Γι' αυτή δεν υπάρχουν μεγάλα και μικρά μέρη του κόσμου. Το βασίλειό της είναι στις καρδιές όλων των ανθρώπων της γης.....

Γ. Σεφέρης, Δοκιμές, τόμ. 2, Ίκαρος

B.1 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

---

1. Ποιες απόψεις διατυπώνει ο Γιώργος Σεφέρης για την Ελληνική Γλώσσα και ποια χαρακτηριστικά της επισημαίνει;
2. Ποια είναι, σύμφωνα με τον ποιητή, η σημασία της ποίησης στο σύγχρονο κόσμο; (μονάδες 1,5+1=2,5)

B.2 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

- α) Να γράψετε από έναν πλαγιότιτλο για καθεμία από τις τρεις παραγράφους του κειμένου.
- β) Ποιος είναι ο στόχος του ποιητή στο παραπάνω κείμενο; (μονάδες 1,5+1=2,5)

B.3 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΜΟΡΦΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ- ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ.

«Συλλογίζομαι πως δεν αποκλείεται ..... ώστε να γίνει κανόνας και του φυσικού κόσμου.»

Να χωρίσετε το παραπάνω απόσπασμα του κειμένου σε προτάσεις. Ποιες από αυτές είναι κύριες και ποιες δευτερεύουσες; Πως συνδέονται μεταξύ τους οι προτάσεις του αποσπάσματος; (μονάδες 2,5)

B.4. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

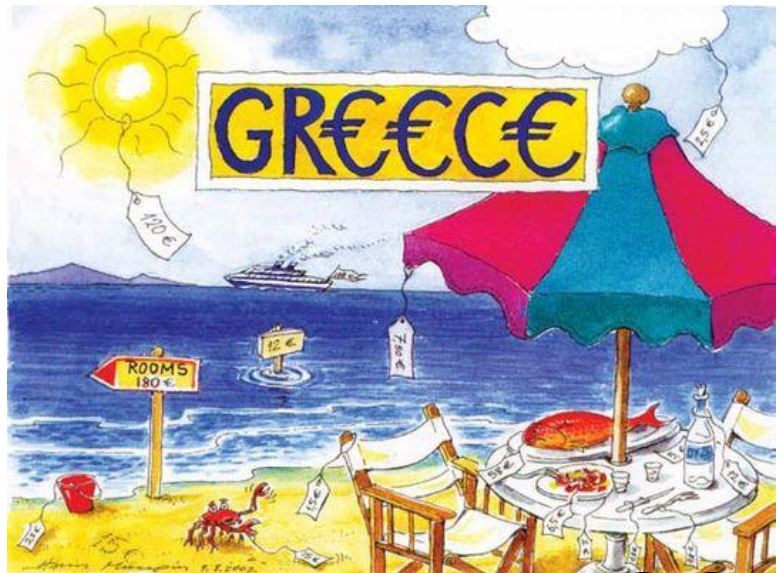

Να αντικαταστήσετε με συνώνυμες τις παρακάτω λέξεις του κειμένου προσέχοντας να μην τροποποιηθεί το νόημά του.

αντίφαση, περιλάλητη, αλλοιώσεις, (αν) στοχαστεί, παρατηρώντας
(μονάδες 2,5)

B.5 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Σε μια εφημερίδα υπάρχει δημοσιευμένο το διπλανό σκίτσο. Αφού το παρατηρήσετε προσεκτικά να γράψετε μια επιστολή προς την εφημερίδα εκφράζοντας την άποψή σας για τον τρόπο με τον οποίο προβάλλεται η Ελλάδα στο εξωτερικό. (μονάδες 10)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις

Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει

Γιώργος Σεφέρης

Η πρώτη λέξη αποκλειστικά ιδιωτική
έκδοση 75
"Ημερολογίς καταβρωματός β",
είναι φωτοτυπία χειρογράφων 75
Γιώργος Σεφέρης.

Η αποτύπωση έγινε σε εβδομήντα —
πέντε αντίτυπα, αριθμημένα και υπο-
γραμμένα από τον ίδιο, τό καλοκαίρι
75 1944, με το σύστημα "οφφέτ", στα
αλεξανδρινά λιθογραφεία 75 Δ. Βαφειάδη
και Σίας "ή Άγκυρα".

58
75 Τυπογραφείο
4

1. Άρνηση (Στο περιγιάλι το κρυφό) Ποίηση: Γιώργος Σεφέρης
Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

<https://www.youtube.com/watch?v=0SnGo2luuh8>

2. Ο Γιώργος Σεφέρης διαβάζει Γιώργο Σεφέρη : Ο τελευταίος σταθμός...
<https://www.youtube.com/watch?v=-4zp3otTQXI>

3. Ο τόπος μας είναι κλειστός: Ποίηση: Γιώργος Σεφέρης, Μουσική: Γιάννης Μαρκόπουλος
Πρώτη εκτέλεση: Λάκης Χαλκιάς και Μέμη Σπυράτου
Κάποτε στη χώρα αυτή σπουδαίοι μουσικοσυνθέτες μελοποιούσαν μεγάλους ποιητές.
<https://www.youtube.com/watch?v=8AqxAbEUvD0>